

II. BÖLÜM

METODOLOJİ

ARAŞTIRMADA KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER

Sosyal araştırmalarda kullanılan verileri elde edilmiş tarzlarına bağlı olarak iki gruba ayırabiliriz; 1) Vasıtalı yolla elde edilen veriler, 2) Vasıtasız yolla elde edilen veriler. Vasıtalı yolla elde edilen bilgiler, sosyal araştırmalarda kullanılan veriler arasında ikincil kaynaklarda yer almaktadır.Çeşitli bilim dalına üye bireylerin çalışmalarıyla oluşturulmuş tarihi vesikalar resmi kayıtlar,sayım ve istatistikler vb. gibi yazılı belgelerin yanı sıra filmler,fotoğraflar,plakalar, bantlar,cd'lerle diğer teknolojik ve maddi kültür unsurlardan elde edilebilir.Bu yolla elde edilen bilgi türünün gerekliliğini açıklamaya ihtiyaç yoktur. Fakat her zaman bu tür bilgiyi bulabilmek sorundur. Karşılaştırma yapacak şekilde veri bulmakta güç olabilir. Bu bilgi grubuna bağlı kalındığında konunun sınırlarını veri belirleyecektir. Halbuki birincil kaynaklarda bu yoktur. Vasıtasız yolla veri toplamak; bir çalışma için gerekli olan verinin sahadan bizzat toplanması anlamına gelmektedir. Vasıtasız yolla elde edilen bilgi gözlem,anket yada mülakat zaman zaman bu iki tekniğin ya da üçünün bir arada kullanılmasıyla araştırmacının kendi gayret ve çabası sonucu elde edilen orjinal verilerdir. (Kırımlı 2005: Basılmamış Ders Notları)

Yapılan bu çalışmada da kullanılmış olan gözlem, iki türden oluşmaktadır. Bunlardan birincisi, yalın ve denetimsiz gözlem, ikincisi, sistematik ve denetimli gözlemdir. Çalışmada yer verilmiş olan yalın ve denetimsiz gözlem tekniği kendi içerisinde katılarak gözlem ve katılımsız gözlem olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Katılımsız gözlem, gözlenen grubun dışında kalarak ayrıntıları öğrenmeyi hedefleyen bir tarzdır. Çalışmayı yapan kişinin kendisini göstermeden veya hissettirmeden yaptığı şekilden, gözlem yapıldığı bilinen durumlara kadar geniş bir uygulama yayılımı gösteren bir yoldur. Burada kullanılmış olan katılarak gözlem ise, bir gruba katılarak, aynı veya yakın yaşam tarzı sürerek, her bir ayrıntıyı mümkün olduğu kadar hissedip, gözleyerek anlamaktır.(Kırımlı 2005: Basılmamış Ders Notları)

Yukarıda da belirttiğimiz gibi yapılan bu çalışma da gözlemin yanında mülakata da yer verilmiştir. Mülakatlarda, istediğimiz verilere ulaşılacak sistematik sorular hazırlanmış, köyün sosyo-ekonomik yapısını ortaya çıkarmaya çalışılmıştır. Sorular köyde yaşayan hane başkanları ve eşlerine yöneltilmiştir.

Saha çalışması sırasında gerçekleştirilen tüm adımlar araştırmanın düzgün işleyişi ve sonuca en güvenilir yoldan ulaşılması için belirli bir sıra dahilinde yapılmıştır. Bu adımları öyle sıralayabiliriz :

- 1- Konu Seçimi
- 2- Ön Araştırma
- 3- Konu ve Problemin Sınırlandırılması
- 4- Örnek Seçimi
- 5- Mülakat Sorularının Hazırlanması
- 6- Mülakat Uygulaması
- 7- Toplanan Verilerin Gruplandırılması
- 8- Tasnif ve Döküm
- 9- Takdim ve Tablo
- 10-Yazıyla Anlatım ve Raporun Hazırlanması

Tüm bu aşamalar Türkiye Kültür Haritası Projesi kapsamında çalışmayı yapan 32 kişilik grup ile birlikte uygulanmıştır. Araştırma Kastamonu ve Antalya illerini kapsamaktadır. 5 kişilik grup Kastamonu, 27 kişilik diğer grup ise Antalya'nın kriterlere uygun ilçelerinde araştırma yapmıştır. Araştırmanın geçtiği aşamaları kronolojik sıraya göre görelim.

1- Konu Seçimi

Bu saha araştırması İstanbul Üniversitesi Antropoloji bölümünün “ Lisans Bitirme” çalışması kapsamında hazırlanmıştır.Çalışma konusunun belirlenmesi için 20.10.2004 tarihinde ilk toplantı yapılmıştır. Bu toplantı ile hangi konularda araştırma yapabileceğimiz konuşulmuş, devam eden diğer toplantılarda da çeşitli konular sunulmuştur. Önerilen konularda ayrıntılı bilgi toplanarak rapor hazırlanmış, ve bu raporlar Doç. Dr. Yüksel Kırımlı' ya sunulmuştur. Önerilen konularda mutabakat sağlanamamış, Antropoloji bölümünün 1995-1996 yılları arasında “Türkiye Geleneksel Kültür Haritası” projesi kapsamında başlatılan lisans bitirme çalışmasının bir

devamı niteliğinde olan bu çalışmaya başlanmasına karar verilmiştir. Çalışma için Antalya ve Kastamonu ilçelerinde karar kılınmış, bu illerde çalışma yapmak isteyen öğrencilerin isteklerine göre gruplar oluşturulmuştur. Belli bir takım kriterlere uygun olan Antalya ilinin 13 ilçesine, Kastamonu ilinin 1 ilçesine gidilmesi belirlenmiştir. Böylece konu seçimi tamamlanmıştır.

2- ÖN ARAŞTIRMA

Araştırma yapılacak konunun belirlenmesi ile birlikte 23-05-2005 günü 06:45 ' te Onur Air havayolları ile Antalya yolculuğu başlamıştır. 45 dk. süren yolculuğun ardından Antalya havalimanına inilmiştir. Buradan taksiler yardımıyla ilçelere dağılmak üzere Antalya Otogarına gidilmiş, her grup kendi ilçesine ait otobüslerine binerek tekrar yolculuğa başlamıştır.

İstanbul'dan yapılmış olan görüşmeler sonunda Gazipaşa'da konaklanacak yer olmadığı sonucuna varılmış, bu sebeple Alanya Turizm Otelcilik Uygulama Otelinde (konaklama masrafının da uygun olması sebebiyle) ve çıkabilecek aksilikleri göz önünde bulundurarak Deniz Ceyhan'ın annesinin yardımıyla Alanya Öğretmen Evi'nde rezervasyon yaptırılmıştır.

2 saat süren yolculuktan sonra rezervasyon yapılan Turizm Otelcilik Uygulama Oteline gidildi. Otelde tadilat olduğu ve Alanya merkeze uzak olduğu öğrenilince Alanya öğretmen evine gitmek için yola çıkıldı. 14:30' da öğretmen evine yerleşildi ve Gazipaşa kaymakamından randevu almak için kaymakamlık binası arandı. Yapılan görüşme sonunda Kaymakam İsmail Gültekin' in müsait olmadığı, ertesi gün saat 10:00-11:00 arası görüşülebileceği öğrenildi. Gazipaşa' ya 20 dk. bir otobüs olduğu ve yaklaşık 45 dk. sürdüğü bilgisi otogardan öğrenildi, çevrede gezi yapıldıktan sonra otele dönüldü.

24.03.05

06:45'te uyanıldı. 07:30' daki Anamur otobüsü ile Gazipaşa' ya gitmek için yola çıkıldı. Gazipaşa' da yol üzerinde inildi ve dükkanlardan birine kaymakamlık binası soruldu. Binanın yeri öğrenildikten sonra, randevu alınan saati beklemek amacıyla çevre gezisi yapıldı. Ziraat Odasına gidilerek Ziraat Odası Başkan yardımcısı Mustafa Özkan

ve sekreteri Būşra Turgut ile yapılacak çalışma hakkında sohbet edildi. Tarım faaliyetleri hakkında bilgi alındı ve Kaymakam ile görüşmek üzere Kaymakamlık binasının yolu tutuldu. Kaymakam sekreteri Ayře Demirörs, hizmetlisi Fatma Hanım şoförü Mustafa Bey ve koruması Ali Hasan beyle uzun bir sohbet edildi, hem Gazipařa'yla ilgili hem yre insanıyla ilgili çeşitli bilgiler edinildi. Bu sırada Kaymakam İsmail Gültekin odasından çıkararak bizi saat 14:00' de kabul edebileceğini aktardı. İlçenin merkezinde bulunan pastaneye gidilerek, burada kaymakam ile neler konuşulacağı gözden geçirildi.

13:30' da tekrar kaymakamlık binasına dönüldü, Gazipaşa ilçesi ile ilgili hazırlanan tanıtım katalogu incelendi ve 14:00' de Kaymakam İsmail Gültekin ile görüşmeye başlandı. Kendisine, buraya ne amaçla gelindiği, neler yapılmak istendiği, Antalya ilinin nasıl ve neden seçildiği anlatıldı ve örnek olarak Yüksel Kırımlı' nın ELTİLER alışması, incelenmesi için bırakıldı. Çalışma yapılacak köyün Gazipaşa' yı en iyi tanıtacak köy olması ve aynı zamanda belirlenen kriterlere de uyması gerektiği söylendi.

İsmail Gültekin Adana doğumlu liseyi İstanbul'da meslek lisesinde maliye bölümünde okumuş daha sonra siyasal bilgiler fakültesinde öğrenim görmüş. Henüz 30 yaşında ancak iki ilin kaymakamlığını yapmış ve son 1,5 senedir de Gazipaşa ilçesinde görevini sürdüren 1 ocuk babası bir devlet adamı. Gazipaşa ve köyleri hakkında İsmail Gültekin' in aktardığı bilgi:

-“Gazipaşa ilçesi haritasına bakıldığında köyler ova ve dağ köyleri olarak ikiye ayrılır. Torosların başladığı bölgenin altında kalan bölgelerin ve üstünde kalan bölgenin ekonomik dolayısıyla kültürel yapısı farklıdır. Gazipaşa g almayla yeni yeni tanışan ancak Alanya'nın gelişimiyle g vermesi hızlanan bir ilçe. Yazın gençlerin turistik tesislerde çalışması artık çok doğal kışın okuyup yazın çalışıyorlar. Burada okumak çok önemli burası Antalya'nın köylerdeki okuma yazma oranının en yüksek olduğu ilçesi. Hemen hemen herkes çocuğunu lise mezunu yapmak için uğraşıyor, boş durmamak sürekli yeni şeyler öğrenmek gibi bir amaçları var.”

Kaymakam ilçeye daha hakim olduğunu düşündüğü ve bu tip bir çalışmanın nerede hangi koşullarda daha iyi yapılacağını saptayabilecek bir kişiyi odaya çağırdı. Halk Eğitim Müdürü Emrullah Kalaycı 'ya İsmail Bey bizi tanıtıp çalışmamızın

planından bahsetti ve onlara siz olsanız hangi köyü seçerdiniz dedi. Genel olarak alınan cevaplar Yeşilyurt, Sugözü ve Hasdere ağırlıklı oldu. Ancak köylerin yerleşiminin çok uzak ve dağınık olduğu belirtildi.

Bir sonraki gün Gazipaşa'da kalınabilmesi için kaymakam İsmail Bey Jandarma Komutanlığı Misafirhanesi'nde bizim için yer ayırttırdı. Jandarma Komutanlığı'na uğrayarak karakol komutanı Erol Çavuş ile görüşüldü. Çalışmadan bahsedildi. Gerekli izin kağıtları geldikten sonra bir sorun olmayacağı bilgisi alındı.

Kaymakamlık binasından çıkıldıktan sonra Nüfus Müdürü vekili Hasan Ceylan ile görüşüldü. İlçe ve köy nüfusları ile ilgili DİE istatistiklerinden tekrar kontrol edildi. Bir sonraki günün Cuma olduğu ve köy muhtarlarının pazara indiği bilgisi alınarak Kaymakamlık binasından ayrıldı. Saat 18:00' deki son minibüs ile Alanya' ya dönüldü.

25.03.05

Sabah 07:45 Alanya'dan Anamur otobüsüne binildikten sonra sonra 08:30'da Jandarma K.'da Erol Çavuş'u beklendi, saat 09:00'da anahtarı alındıktan sonra eşyalar misafirhaneye bırakıldı. İlçenin pazarı olduğundan tüm muhtarların kaymakamlığa uğradığı bilgisi alınmıştı, Öncelikle Pazar gezildi daha sonra da kaymakamlık binasına gidildi. Çok vakit geçmeden Gökçebelen Köyünün muhtarı Nevzat Aksoy ile konuşmaya başlandı. 45 yaşlarında iyi giyimli, kravatlı cep telefonu elinde bir beydi. Durumumuzu anlattığımızda bu işi kendi köyünde yapamayacağımızı, Gökçebelen'in çok fazla su probleminin olduğunu ve sürekli göç verdiklerini belirtti. Ayrıca bunlar olmasa bile köy halkının bizi çok sıcak karşılamayabileceğini de ekledi. Belirlenen kriterlere uyan birkaç köy muhtarı ile görüşüldü ancak olumlu bir yanıt alınmadı. Belediye başkanı ile de görüşmeye karar verildi. Ancak Gazipaşa Belediye Başkanı Cem Burak Özgenç yerinde yoktu, Sekreteri ile görüşüldü. Sekreter Mümine Yaman kendisinin Çamlıca Köyü'nden olduğunu şu anda muhtarın da yakında olabileceğini söyledi. Çamlıca'nın yaylasının da çok iyi yaylalardan biri ,insanlarının çok sıcak olduğundan bahsetti. Bunun üzerine muhtar Süleyman Özcan'ı cep telefonundan arayarak kaymakamlıkta bizim kendisini beklediğimizi haber verdi. Teşekkür edilerek oradan ayrıldı.

Öğlen yemeğinin arkasından tekrar kaymakamlığa geçildi, Çamlıca Köyü Muhtarı Süleyman Özcan ile görüşülmeye başlandı. Köy nüfusunun 230 civarında, hane sayısının 51, dağ köyü ve çam ormanlarıyla çevrili olduğu, yazın sıcaaktan korunma amacıyla yaylaya çıkıldığı, tarım faaliyetlerinin öküz ya da karasaban ile yapıldığı, makine gücünün çok az kullanıldığı, seracılığın olmadığı, sulamanın havuzlar yardımıyla yapıldığı, çekirdeksiz nar, soğan, yer fıstığı, badem, hububat yetiştirildiği bilgileri alındı.

Çamlıca köyü (HAYRADOST) bölgede caminin ilk yapıldığı köy. Göç hareketi gözüküyor sadece mevsimlik olarak gençlerin üniversiteye gidişyle kışın bir azalma oluyor genellikle bu bölgeye gençler yazın geri dönüyor ve yaylada aileleriyle tatili geçiriyor. Ancak bazı gençler ve lise öğrencileri yazın Alanya'nın cazibesine kapılıp yeni kazanç kapıları aramaya Alanya'ya gidiyor orada turizmin getirdiği yeniliklerden faydalanıyorlar. Eğitim taşınmalı olarak yapılıyor, çocuklar evlerden yaklaşık 3-4 km yürümek durumundalar. Oradan minibüsle okullarına ulaşıyorlar. Köyün yerleşimi dağ köyü olması sebebiyle çok dağınık muhtarın evi köyün araç girebilecek yolunun bittiği yerde. Oysa yazın yani yaklaşık 4,5 aylarını geçirdikleri yaylada evlerin yerleşimi çok düzenli. Yaylalarda kesinlikle üretim yok bazı haneler bahçelerinde zevk için sebze ekebiliyor ancak tek amaçları dinlenmek ve kışa hazırlanmak. Adet ve geleneklerin eskisi gibi olmadığından yakınıyor, kız kaçırmanın çok sık olmasa da görüldüğü bir gerçek bu durumda söz kesme, nişan gibi safhalar atlanıyor. Başlık parası adeti kesinlikle görülüyor. Bunu doğu adeti olarak görüyorlar ve hoş görmüyorlar kısacası ağalık sistemine karşılar. Düğün kutlamalarını yazın ya da baharda yapıyorlar yeni nesil düğün kutlamalarını “balo salonlarında” ilçede yapıyor. Yazın yaylada sadece düğün değil temmuz ayında şenlik de düzenliyorlar. Bu şenlikler 2-3 gün sürüyor yemekli, eğlenceli, gençlerin müzik yaptıkları bir faaliyet oluyor. Yaylada elektrik ve su var. Sünnet veya düğün davetlere okuntu ya da oku denilen hediyelerle davet ediliyor. Bu okular çay bardağı, kibrit, atlet, gömlek, çorap olabiliyor. Bunlar elden verilirken şu tarihte şu saatte düğünümüz var gibi bilgi veriliyor. Sünnetlerde tören olmazsa ABDAL adı veriliyor. Köyde okul var ancak faal değil, kooperatif, değirmen, camii (minaresi yok) ve bir çeşme bulunuyor muhtarlık ise muhtarın evindeki bir odasında yer alıyor. Bu şekilde çeşitli bilgileri alındıktan sonra köyün ziyaret edileceği bilgisi verilerek muhtar ile vedalaşıldı.

Hemen ardından kaymakamla görüşmek için gelen Hasdere muhtarı Şenay Hatipoğlu ile görüşmeye başlandı. Şenay Hatipoğlu 45-50 yaşlarında takım elbiseli kravatlı elinde bir portföy çantası ve cep telefonu olan bir köy muhtarı. Köy ilçeye 7km uzaklıkta göç alan bir yapısı var ancak aldığı nüfus Antalya içinden dışarı illerden yalnızca 5 hanesi var. Köy nüfusu 750, hane sayısı 200. Yazın yaylaya çıkan 120 hane var geri kalanlar yazı köyde geçiriyor. Köyde bakkal, okul ve öğretmen lojmanı var. Okul faal ve taşımali öğrencilerden bir kısmı buraya geliyor. Çufalık denen kilim dokuması genelde bölgede hakim olan el işi. 30 Nisanda köyde yapılacak şenlikten bahsedildi ve bize davetiye verildi. (Bkn. Foto: 79)

“Köydeki binaların yapısı briket ve tuğla. Eski evler ise taş ve çamurdandır. Köy gelirini tarımdan seracılıktan elde ediyor. Kaynak suyu var bu bakımdan sulama zorluğu pek çekmiyorlar. Narenciye, çilek, limon az da olsa muz yetişiyor. Küçük baş hayvancılık ta görülüyor. Keçi boynuzu ağaçları, mart inciri dedikleri kaktüs bitkileri var keçi boynuzundan harmut adı verilen pekmezi yapıyorlar. Köy ilçede ağaların köyü olarak biliniyor. Ağa bilinen anlamıyla değil sadece eski toprak sahibi anlamına geliyor ağalık sistemi kesinlikle geçerli değil. Derebeylik yerleşiminin ilk görüldüğü bölge burası. Osmanlı evlerinin kalıntıları yaklaşık 15 yıldır yazın turistleri buraya çekiyor.” Bu bilgileri aldıktan sonra köyün ziyaret edileceği belirtildi.

Yeşilyurt köyü muhtarı Mustafa Aktaş ve Muzkent muhtarı Abdurrahman Altın ile bir araya gelindi. Muzkent’ in nüfusu 1000’ in üzerinde olduğundan araştırma yapılamayacağı belirtildi.

“Yeşilyurt, ilçeden 23 km uzaklıkta köye yine Cuma günleri dolmuşla ya da şahıs araçlarıyla ulaşılabilir. Cazibeli su denen (masrafsız) akarsudan yararlanıyorlar. Kapalı sulama sistemi var. Kahvesi, bakkalı bir camisi, kooperatifi var ancak kooperatif binası yok. Köyün nüfusu 500 civarında 150 hane var, yazın bu hanelerin 70’i yaylaya göçüyor geri kalan 80 hane köyde kalıyor. Köy 3 mahalleye ayrılmış durumda hepsi bir vadiye yerleşmiş gibi gözüküyor. Yazın genç nüfus turizm işi için Alanya’ya gidiyor. Çekirdeksiz nar, elma, yer fıstığı tarım ürünleri. Büyükbaş hayvancılık ta var ancak mandra yok arıcılık ise yine ailelerin kendilerine yetecek düzeyde yapılıyor. “

Görüşülen bir diğer köy muhtarı Güneyköydür. Güneyköy’de de çok fazla su sıkıntısı yaşandığı bilgisi alındı. Nüfusu 628 ilçeye uzaklığı 18km. Saat 17:00’de tekrar kaymakam beyle görüşüldü. Yapılan görüşmeler sonunda 4 köy gezilebileceği belirlendi, köy ziyareti için Milli eğitim müdürlüğünden bir araç verileceği bilgisi alınarak, Jandarma Misafirhanesine dönüldü.

26.03.05

Saat 11:00’ de Milli Eğitim şoförü Mahmut Özgenç (Bkz. Foto: 4) ile Jandarma misafirhanesinde buluşuldu ve ilk olarak çamlıca köyünün ziyaret edileceği söylenerek yola çıkıldı.Oldukça virajlı, dar ve tehlikeli yollardan Çamlıca’ya (Hayradost) ulaşıldı. Köy muhtarının evinin bulunması için birkaç eve soruldu, köyün yolunun bittiği noktada İmam Musa Şerif ile karşılaşıldı ve daveti ile evine gidildi. Muhtar Süleyman Özcan’ da çağırıldı. Muhtar ve imamın aynı zamanda bacanak oldukları öğrenildi. Köyle ilgili alınan bilgilerin üzerine tekrar sohbet edildi, gözlem yapıldı, yemekleri hakkında bilgi alındı,

Daha sonra odanın ortasına örtü serildi, tepsiye tabakları çatal kaşıkları ve salata kasesini yerleştirildi,herkesin önünde köy ekmeği (büküş) koyuldu, yemekler ortak tabaktan ekmeğin üzerine konarak yendi. Daha sonra muhtarın evine geçildi, Muhtarın evinde de nescafe ikram edildi çekirdek yendi. Muhtarın eşi bize kendi yaptığı banyo kesesinden hediye etti. Saat 11:00’de varılan çamlıca’ dan saat 14:00’ te ayrılındı.

Mahmut Bey ile yola devam ettik Yeşilyurt’a yol alındı. Muhtar tarlada olduğundan köyün imamı ile ve birkaç köylü amca ile oturup sohbet edildi. Bizi çok iyi anlayıp yardımcı olmak istediler. Ancak burada da yerleşimin dağınıklığı değil nüfusun yazın farklı yaylara gidip dağılması sorunu olduğu anlaşıldı. Muhtarın eşi tarafından elma ve portakal ikram edildi. Tam bu sırada muhtar tarladan döndü ve eve davet etti. (Bkz. Foto:6) Ancak saat oldukça geç olduğundan kabul edilemedi, Hasdere’ye doğru yol alındı. Yaklaşık 1 saat süren yolculuğun ardından Hasdere Muhtarı Şenay Hatipoğlu’ nun evine ulaşıldı. (Bkz. Foto : 5) Köy hakkında sohbet edildi.

Ancak nüfusun çokluğu ve yaz aylarında nüfusun yayla ve diğer illere dağılması nedeniyle sağlıklı çalışma yapamayacağımız da belirtilip bu düşüncemizi kendisiyle de paylaşıldı. Seraları gezildi.. (Bkz Foto:10) İlçeye tekrar geldiğimizde yine görüşmek

üzere köyden ayrılarak ilçenin yolunu tutuldu. İlçe de gezdikten sonra ertesi gün yola koyulmak üzere erkenden uyutuldu. 27-05-2005 Akşamı İstanbul' a dönmek üzere sabah saatlerinde Gazipaşa Otobüs terminalinden Antalya merkeze doğru yola çıkıldı.

3-KONU VE PROBLEMİN SINIRLANDIRILMASI

Bu konu 4 başlık halinde incelenebilir :

Coğrafi Sınırlandırma: Çalışmaya başlamadan önce daha önce araştırma yapılmamış iller

üzerinde duruldu. Bu iller arasından Antalya ve Kastamonu illeri tercih edildi.

Bu çalışma da Antalya ilinin, Gazipaşa İlçesinin Çamlıca köyü olarak belirlenmiştir.

Zaman Olarak Sınırlandırma: Yapılan çalışma konunun belirlenmesinden rapor yazımına kadar geçen süre yaklaşık 2 yılı kapsamaktadır. Saha çalışması 2005 yılının Ağustos ayında gerçekleşmiş, verilerin işlenip sunulması 2005 yılının ekim ayından 2007 yılı Mart ayına kadar gerçekleşmiştir.

Konu Olarak Sınırlandırma: Yapılan çalışmalar Kastamonu ve Antalya illerinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapılarının mülakat ve gözlem yolu ile aktarılmasını amaçlamaktadır. Köyde hane başkanı statüsündeki bireylere F1, hane başkanı eşi statüsündeki bireylere F2 mülakatı, çalışma yapılan köy muhtarlarına F3 mülakatları uygulanmıştır. Bunun haricinde hane sayısı fazla olan köylerde yapılan örnek seçimi sonucunda F1 mülakatlarının kısaltılmışı olan F4 mülakatları uygulanmaktadır. Ancak Çamlıca Köyü hane sayısı uygun olduğundan sadece F4 mülakatı uygulanmamıştır. Araştırma yapılan Gazipaşa ilçesine bağlı toplam 41 köyden 21' i örnek seçilerek bu köylerin muhtarlarına F3 mülakatı uygulanmıştır.

Uygulanan F1 mülakatlarının konu başlıkları demografik yapı, evlilik, göç, mesken, yayla, ekonomi, turizm, kanaat ve tutumlar; F-2 mülakat formlarında oluşturulan başlıklar ise; demografik yapı, evlilik, göç, doğum, sünnet, beslenme, sağlık-temizlik, yaylada beslenme-ekonomi, mesken, ekonomi, kanat ve tutumlardır.

Araştırmada Kullanılan Yöntem Ve Tekniklerin Sınırlandırılması: Yapılan saha araştırmasında kullanılan yöntem ve teknikler katılarak gözlem ve mülakattır. Bu veriler hane başkanları (F1) , hane başkanları eşi (F2) ve muhtarlardan toplanmıştır.

4-ÖRNEK SEÇİMİ

Örnek seçimi, hane sayısı 80 üzerinde olan köylerde uygulanmaktadır. Köyün hane başkanları sıralanır ve random yöntemi ile belirlenmiş sayılara ait rakamların olduğu sütunlardan bir sıra seçilir.Seçilen sütunlardaki numaralarda takiben hane başkanları tekrar mülakat için sıralanır. Ve bu şekilde hangi hane başkanı ile F4 yapılacağı belirlenir. Çamlıca Köyü hane sayısı 51 olduğundan bu yöntem gere duylmamıştır.

5-MÜLAKAT SORULARININ HAZIRLANMASI

Mülakat formları araştırmanın ana öğelerinden birini oluşturulduğu için dikkatle hazırlanmalıdır. Mülakat formlarının oluşturulma aşamasında daha önceki yıllarda yapılmış köy araştırmalarının formlarından da yararlanılmıştır. Saha Araştırması sırasında kullanılacak mülakat formlarında hazırlanmış olan sorular yapılan ön araştırma sonucunda kesin belirlenmiş olmalı, cevap alınamayacak gereksiz konu ve soruların formlarda bulunmaması gerekmektedir. Ön araştırma esnasında yaptığımız gözlem sonucunda ortak bir form oluşturabilmemiz için toplantılar yapılmış, almış olduğumuz bilgiler paylaşılmış ve sonucunda ortak kullanabileceğimiz mülakat formları oluşturulmuştur.

Mülakat formlarına baktığımız zaman iki tip soru tip karşımıza çıkmaktadır.

- a. Kapalı uçlu sorular
- b. Açık uçlu sorular

Kapalı uçlu olan sorularda araştırmacı mülakat yapılan kişiye daha önceden hazırlanan soruları ve bunların cevabı olabilecek şıkları sıralamaktadır. Açık uçlu olarak tabir edilen sorularda ise cevap sınırlaması olmadan verdiği cevaplar aynı şekilde forma aktarılır.

18-22 Mayıs 2005 tarihleri arasında seçmiş olduğumuz köye gidilerek, oluşturduğumuz mülakat sorularının işleyip-işlemediğini anlamak için 5 haneye deneme mülakatı uygulanmıştır. Böylece, elimizde bulunan mülakat örnekleri, üzerinde hangi soruların bize uygun olup olmadığını görmemizi sağlanmıştır. Sahaya uygun olmayan sorular çıkarılmış ,gerekli görülenler ilave edilmiştir. Sadece yapılan mülakatlar değil aynı zamanda gözlemlerimizde bazı konularda ip ucu sağlamıştır ve soruların hazırlanmasında yardımcı unsur olarak önemli yer tutmuştur. Araştırmada mülakat kadar gözleminde önemli yer tuttuğu ön araştırma sırasında anlaşılmıştır. 19 Mayıs tarihinde Gazipaşa ilçesindeki 19 Mayıs Atatürk' ü Anma gençlik ve Spor Bayramı şenliklerine katılmıştır. (Bkz. Foto: 7,8,9)

Mülakat Formları 2005 Temmuz ayında hazır hale getirilerek basılmıştır.

6-MÜLAKAT UYGULAMASI

Çalışma kapsamında uygulanan tüm mülakatlar, yaz-kış köyde ikamet eden hanede başkanları F-1 ve hane başkanları eşlerine F-2 uygulanmıştır. Deneme mülakatı yapılmış hanelere aynı sorular tekrar sorulamamış, mülakat formlarına sonradan eklenen sorular hakkında bilgi alınmıştır.

METEDOLOJİ 11.08.2005 -23.08.2005

11.08.2005 Perşembe

Saat 20:00' de İstanbul hareketle Yaklaşık 13 saat süren yolculuktan sonra Antalya' nın Alanya iline varılmış, buradan da Gazipaşa ilçesine giden otobüslere binilerek yaklaşık 45 dk' lık bir yolculuk yapılmıştır.

12.08.2005 Cuma

Saat 12:00 de ilçe merkezine inilmiş, Gazipaşa Kaymakamı İsmail Gültekin ile görüşülmüş ve gerekli bilgiler aktarılarak 16:30 itibari ile Çamlıca Köyü muhtarı

Süleyman Özcan ile birlikte yaylaya giden şahısa ait bir araçla Gökkuzluk yaylasına yol alınmıştır. Piknik yerlerinde durarak ve fotoğraf çekerek devam eden yolculuğumuz yaklaşık 4 saat sürmüştür. Akşam yemeği ve düzenlemelerden sonra yol yorgunluğu nedeniyle erkenden yatılmıştır.

13.08.2005 Cumartesi

06:30 da güne başlanmıştır. Günlük giysiler giyildikten sonra ev halkının uyanması için beklenmiş, bu sırada dışarı çıkılarak etraf gezilmiştir. Yaklaşık 1 saat süren gezinti sonunda, evinde kaldığımız köy muhtarı Süleyman Özcan' ın seslenmesi ile eve dönülmüş, hazırlanan kahvaltı edilerek mülakat yapılmaya başlanmıştır. İlk mülakat yaylaya köyden misafir olarak gelen Mehmet Sait Görücü ve eşi ile yapılmıştır. Mehmet S. Görücü aynı zamanda köyün en genç hane başkanıdır. Eşi ve annesi ile birlikte yaz-kış köyde yaşamaktadır. Mülakat tamamlandıktan sonra Süleyman Özcan' ın oğlu Emrah Özcan yardımı ile diğer mülakatlar yapılmak üzere yola çıkılmıştır. Yaylanın girişinde bulunan 2 ev ziyaret edilerek mülakat uygulanmış ve mümkün olduğu kadar sohbet dilmeye çalışılmıştır. Daha sonra İmam Musa Şerif' in evi ziyaret edilmiş, bu sırada evde ekmek yapan 3 kadın ile sohbet edilmiştir. Bu kadınlardan biri ev sahibin eşi olan Nadire Şeriftir. Bir kadın ekmeğin hamurunu yoğururken, Nadire Hanım ekmeğin hamurunu açmakta diğer kadın ise sac üzerinde pişmesini sağlamaktadır. Ekmek yapımı genelde bu şekilde yardımlaşma içinde yapılmaktadır. Ekmek yapan kadınlardan birinin ilçe de oturduğunu öğrendikten sonra Gazipaşa hakkında sohbet edilmiş, yayla yaşamı hakkında izlenimleri de öğrenilmiştir. Bundan sonra akşam yemeği için hazırlık yapılmış, yemekler yenmiş ve uyumak üzere muhtar Süleyman Özcan' ın evine geri dönülmüştür.

14.08.2005 Pazar

Kahvaltı yapıldıktan sonra mülakat yapmak için yola çıkıldı. 2 hane ile mülakat yapıldıktan sonra yaylada bulunan tarihi yerleri gezmek üzere Musa Şerif ve ailesi ile birlikte kendilerine ait özel araçla yola çıkıldı. Cavur Kırıldığı adı verilen dağın son bulunduğu, mağaraların olduğu bir yere gidildi. Anlatılana göre burası eski zamanlarda gayrimüslimlerin, bu bölgeye yerleşmek isteyen Türklerden kaçarak tamamının burada

öldürüldüğü bir yer olduğundan, cavur kırıldığı olarak isimlendirilmiş. İç kısımlarında mağaranın girişindeki kayaların insan yüzüne benzediği de görülmektedir. (Bkz. foto: 52,53,54) Gezi tamamlandıktan sonra tekrar gökkuzluk yaylasına dönüldü. Akşam yemeği için davet edinilen bir hanenin evine gidildi, yemekler yendikten sonra hane başkanı ve eşi ile mülakat yapıldı, diğer hane başkanlarının da toplandığı evin çardağında sohbet edildikten sonra uyumak evinde misafir olarak kalınan hanelerden biri olan Musa Şerif' in evine dönüldü.

15.08.2005 Pazartesi

Kahvaltı yapıldıktan sonra mülakat için haneler gezildi. Mülakat yaptığımız hanelerden birinde yayık ayranı yapılmaktaydı. Makine da hazırlanan ayranın yapımı hakkında bilgi alındıktan sonra eve dönüldü. Akşam yemeğinin hazırlığına yardım edildi. Her zamanki yer sofrasında yenilen yemeklerden sonra Emine Özcan' ın patlamış mısır ve çay ikramı ile sohbet edildi.

16.08.2005 Salı

09.00'da Kahvaltının ardından mülakatlara başlanmıştır.Bütün gün farklı evlerde mülakat yapıldıktan sonra Musa Şerif' in evine gidilerek aş yapımının fotoğrafları çekilerek belgelenmiştir.

17.08.2005 Çarşamba

Yaylada ki diğer mahallerde bulunan hane başkanları ve eşleriyle mülakat yapılabilmesi için bir gece önceden kararlaştırılmış olan saatte Emine Özcan, Nadire Şerif ve çocukları ile yola çıkmıştır. Yayla da yerleşimin daha düzenli olduğu görülse de köy halkı farklı mahallelerde yaz aylarını geçirmektedir. Yaklaşık 1 saat süren yürüyüş mesafesinden sonra mülakat yapılacak evlerden birine varılmış, konuştuktan sonra farklı hanelere ulaşmak üzere yola çıkmıştır. Emine Özcan' ın yola çıkmadan önce hazırlamış olduğu çekirdek, patlamış mısır gibi yiyecekler dinlenmek amacıyla oturulan bir yerde tüketilmiştir. Dinlenme amaçlı oturulan yer yaylanın en yüksek noktası olan kıızıdır. (bkz. Foto 51) 19:00 da eve dönülmüş, yorucu bir gün olması nedeniyle ve ertesi gün köye gidecek olmamız nedeniyle erkenden uyumuştur.

18.08.2005 Perşembe

09:00 ‘ da İmam Musa Şerif’ e ait araçla köye gidilmiştir. Burada ikamet edeceğimiz ev belirlendikten sonra, çevre gezilmiş ve fotoğraf çekimi yapılmıştır. Yaz aylarını köyde geçiren 20 haneden 2 si ile mülakat yapılmış, köyün mezarlığı, kooperatif binası, okulu gezilmiştir. Yerleşimin çok dağınık olması sebebiyle bir evden diğerine gitmek oldukça zaman almakta, sıcak nedeniyle oldukça zor anlar yaşanılmakta idi. Bir sonraki günün Cuma olması nedeniyle sabah erkenden ilçeye inilmeye karar verilerek gün bitmiştir.

19.08.2005 Cuma

Kararlaştırıldığı gibi 09:00 da evden çıkılarak ilçeye inilmiş, örnek seçtiğimiz 20 muhtar mülakatının yapılması ile ilgili yardım için belediyeye gidilmiştir. Cuma günleri ilçede Pazar kurulması nedeniyle muhtarlar ilçeye inmekte, hem alışveriş yapıp hem de kaymakam ile görüşerek sorunlarını dile getirmektedirler. Seçilen tüm köyleri gezmenin ve muhtarları yerinde bulmanın neredeyse imkansız olduğunu Gazipaşa Kaymakamı İsmail Gültekin’ den öğrendikten sonra muhtar mülakatlarının bu gün sağlıklı yapılabileceğine karar verilmiştir. Belediyeden de alınan izinle muhtarlar ya da azaları anons edilmiş, seçilen tüm köylerin muhtarları ile mülakat yapılmıştır. İlçe pazarı gezildikten sonra 19:00 da köye dönülmüştür.

20.08.2005 Cumartesi-21.08.2005 Pazar

Bu iki gün içerisinde köyde yaşayan hane başkanları ve eşleri ile mülakat yapılmış, köy hakkında bilgi edinilmiş ve gözlem yapılmıştır.

22.08.2005 Pazartesi

Sabah 08:00 de yaylaya doğru hareket edilmiş, eksik olduğunu düşünülen bilgiler gün içerisinde tamamlanmış, ertesi sabah dönüş için hazırlıklar yapılmıştır, köy halkı ile vedalaşmıştır.

23.08.2005 Salı

Sabah 05:00' de ilçeye inen servis aracı ile yola çıkılmış, 2,5 saatlik bir yolculuktan sonra ilçeye varılmıştır. Eşyalarımız Milli Eğitim Şoförü Mahmut Özgenç' in evine yerleştirilmiş, ilçe de gezilerek fotoğraf ve video çekimi yapılmıştır. İlçe kaymakamı İsmail Gültekin ve personeli , Belediye başkanı Cem Burak Özgenç ve personeli ile vedalaşıldı. Antalya' dan İstanbul' a hareket edecek otobüse yetişmek için akşam 16:00 de Gazipaşa' dan yola çıkılmıştır.

Yaklaşık 12 gün süren saha araştırmamız boyunca, sıkıntı yaratabilecek herhangi bir durum yaşanmamıştır. Muhtar Süleyman Özcan' ın da araştırmaya başlamadan önce köy halkına çalışmadan bahsetmesi, çalışma boyunca daha rahat olmamızı ve kendimizi kolay ifade etmemizi sağlamıştır. Ancak bu durum yine de mülakat yapılacak her haneye kendimizi ve yaptığımız çalışmanın amacını anlatmayı engelleyememiştir. İlk başlarda çok zorlandığımız bu konu daha sonları rutine bağlanmış, önce kendimizi tanıtarak başladığımız mülakatların daha keyifli geçtiğini fark etmişizdir. Mülakatların kalabalık ortamlarda yapıldığı durumlarda herkesin birbiri hakkında bir çok şeyi bildiği ve cevaplara müdahale ettiği gözlemlenmiştir. Bunda köy halkının akraba olmasının da büyük etkisi vardır. 51 hanenin yaşadığı Çamlıca Köyünde sadece 17 değişik soyadı vardır. Erkeklerin özellikle ekonomi ile ilgili sorulara geçirirerek cevap verdikleri, kadınların ise oldukça çekingen oldukları gözlemlenmiştir. Hane başkanı ve eşine uygulanan mülakatlar sırasında hane başkanlarının, cevap veren eşlerine zaman zaman müdahale ettiği ve soruları dikkatle dinlediği görülmüştür.

Evinde misafir olduğumuz Muhtar Süleyman Özcan ve ailesi, Köyün imamı olan Musa Şerif ve ailesi ile yabancı olduğumuzu hiçbir zaman hissettirmemiş, karşılıklı güven duygusu ile bize ellerinden gelen tüm yardımı yapmışlardır. Bizlerde hala arayıp hatırlarını sorarak, bir şeye ihtiyaçları olduğunda elimizden gelen yardımı yapacağımızı söylemekteyiz.

7-TOPLANAN VERİLERİN GRUPLANDIRILMASI

Sahada gerçekleştirilmiş olan mülakat uygulaması sonunda ileride yapılacak olan işlere yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Bu sayede veriler karşılaştırabilecek ,

sunumu ve anlatımı düzenli ve ilgi çekici bir hale getirilecektir. Bu düzenleme ile toplam 51 hane başkanın yaşları düzenlenmiş, 54 yaşın altındaki 26 hane genç nüfusu , 55 yaşın üzerindeki 25 hane ise yaşlı nüfusu temsil etmektedir.

8-TASNİF VE DÖKÜM

Mülakatlar 3 kontrol aşamasından geçmiştir. Birinci aşamada mülakatçı kendi mülakatını, ikinci aşamada ortaklar birbirlerinin mülakatlarını, üçüncü aşamada ise her grup belirlenen başka bir grup tarafından kontrol edilmiştir.

Mülakatlarda alınmış açık uçlu sorular toplanarak, gruptaki kişiler tarafından kategorize edilmiştir. Bu kategorizasyonu düzgün yapmak çok önemlidir. Aksi takdirde kod formuna geçirilen cevaplar karşılık bulamayacaktır. Kod formu, mülakatlarda alınmış olan cevapların istatistiki veriye dönüştürebilmesi için her cevaba numara verilerek oluşturulmuş farklı bir formdur. Mülakatlardan kod formuna işlenen cevapların buradan da bilgisayara girişi yapılmaktadır. Office programlarından Excel sayesinde yapılabilen bu veri girişi ile almış olduğumuz tüm cevapların birleştirilmesi sağlanarak genel sonuçlara ulaşılmaktadır.

9-TAKDİM VE TABLO

Rapor yazımında kullanılacak olan tablolar hane başkanları ve hane başkanları eşleri için ayrı ayrı hazırlanmıştır. Tablolarda veriler, anlaşılır sayısal karşılık bulurlar. Veriler açık hale getirilmiş ve anlam kazanmış olurlar. Tablolar oluşturulurken başlıkların net ve soru anlamı içermemesi gerekmektedir. Bu bilgilerin ışığında 18.03.2006 tarihinde hane başkanları ve hane başkanları eşi için ayrı ayrı tablo şablonları oluşturulmak üzere ikişer kişilik ekipler oluşturulmuş ve bu tarih itibarı ile tablo şablonlarının yapımına başlanmıştır. Yaklaşık bir ay içerisinde tablo şablonları tamamlanabilmiştir.

10-YAZIYLA ANLATIM VE RAPORUN HAZIRLANMASI

Yukarıda anlatılan tüm aşamalar tamamlandıktan sonra sahada yapılmış gözlem ve mülakatların sonuçlarına dayanarak yazılı anlatım oluşturulmuştur. Yazılı anlatım ve rapor hem toplanmış olan verilerin işlenmiş halini hem de sahada yaşananları ve

gözlemleri içermektedir.Raporun hazırlanması sırasında anlatımı güçlendirmek ve görsel olarak desteklemek amacı ile grafikler ve fotoğraflar kullanılmıştır. Bu çalışmada da sahada edinilmiş olan bilgiler sayısal verilerle desteklenerek objektif bakış açısı ile sunulmaya çalışılmıştır.